

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ג תמוז תשע"ט | דף היומי בבלי: ערכין ל.
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד אמצע סעיף ו' "ומערה שיש בנין".

מוסר: חפץ חיים כלל ט' אות י"ד עד סוף הלכות רכילות.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

"הרגע שבו נרשמו 30 הכוללים הראשונים לתוכנית 'דרשו בכולל'" | בעיות עם מס הכנסה?
תלמד מסכת עירובין | הצ'ולנט בישיבה נשרף, אבל לי יצא מזה שידוך טוב... | 1679

הרגעים המיוחדים במשפחת 'דרשו'

"רגע שמח במיוחד היה לי, כשהצלחתי לצרף את 30 הכוללים ראשונים לתוכנית 'דרשו בכולל'"

הרה"ג ר' יהודה זונדל ולס, ראש מערך 'דרשו בכולל' ומעורכי המשנה ברורה במהדורת
'דרשו' | פרויקט מיוחד על רגעים מיוחדים במשפחת 'דרשו'

"קודם לכן היתה אסיפה שנערכה בירושלים, ושם נשא דברים מנכ"ל 'דרשו', שכבר אז זיהה את הפוטנציאל העצום של הספר הזה: "כשאתם עובדים על הפרויקט הזה, קחו בחשבון שייתכן שזה יהיה המשנה ברורה של כלל ישראל", הוא אמר, ואנחנו לקחנו את הדברים ברצינות רבה. אין זה פלא אם כן שהשמחה בפתירת הכולל היתה עצומה".

2. הרגע שבו הושלמה עריכתו של החלק השישי של המשנה

ברורה

"אם כבר בתחילת הכתיבה של הספר היתה העבודה משמחת מאוד, תארו לעצמכם כמה שמחנו כשהושלמה העריכה של הכרך השישי, וכשהספר יצא לראשונה ממכש הדפוס. ההתרגשות הגיעה לשיא.

"אני זוכר שכמה חודשים אחרי שהשלמנו והדפסנו את הכרך הראשון, הגיע נשיא 'דרשו' רבי דוד הופשטר לביקור יחיד מסוגו בכולל שלנו. הוא ישב אתנו ושמע על העבודה שאנחנו עושים,

בראש המערך של 'דרשו בכולל' עומד מאז היווסדו הרה"ג ר' יהודה זונדל ולס, ר"מ בישיבת 'תורת חיים' ומחשובי האברכים בבית שמש. בשיחה עם 'הפותר' הוא מספר על חמשת הרגעים שבהם הרגיש שהשמחה שלו מגיעה לשיאה במסגרת פעילותו ב'דרשו'.

1. פתיחת 'כולל הרבנים' בבית שמש

"הרגע שבו נפתח 'כולל הרבנים' בבית שמש, שבו בוצעה עבודה הכתיבה והעריכה של ה'ביאורים' ומוספים' במהדורת ה'משנה ברורה' של 'דרשו', היה רגע מרגש מאוד, ומשמח מאוד", הוא מספר, "קדמו לו אינספור התייעצויות והתכנסויות. היה ברור לנו שאנחנו עומדים להוציא ספר שיהיה יסודי מאוד ויתפוס מקום של כבוד בארון הספרים היהודי.

"העבודה היתה מאוד מאוד אחראית, כל מילה נשקלה ונמדדה בפלס, כשעל גבינו עמד הגאון רבי נתן קופשיץ, רבה של הקריה החרדית בבית שמש.

לקבל כרטיסים, אבל כבר לא היה לנו מקום עבורם. כל עם ישראל היה שותף לשמחה הגדולה, וגם אני באופן אישי שמחתי במיוחד באותו ערב היסטורי".

5. הרגע בו פונים אלי ראשי כוללים ומבקשים להצטרף ל'דרשו' בכולל'

"אנחנו ב'דרשו' שמחים יותר מכל לענות לבקשות של יהודים. אם בעבר אנחנו היינו צריכים לחזר אחרי הכוללים ולהציע להם לצרף את האברכים שלהם ל'דרשו' וללימוד 'הדף היומי בהלכה', כיום אנחנו עסוקים בלענות לבקשות כאלו המגיעות מצד הכוללים עצמם.

"רק בימים האחרונים פנה אלי גבאי של בית כנסת חדש שנפתח בשבועות האחרונים ברמת בית שמש ג', וסיפר לי שהם פותחים בקהילה כולל ערב שיהיה פעיל גם בימי שישי. ילמדו שם 60 אברכים, והלימוד המרכזי והבלעדי שלהם יהיה משנה ברורה בעיון לפי סדר דף היומי בהלכה. היש לך שמחה גדולה מזו?

"התקשר אלי יהודי מאחת מערי המרכז. אדם שמפעיל משרד גדול בתל אביב, ונבחר 'משנה ברורה' מדי חודש. באחרונה החלטנו משיקולים אסטרטגיים לסגור את אחד ממוקדי הבחינה בעיר שלו, ולהעביר אותו לנקודה אחרת. הוא התקשר אלי נסער, וסיפר לי שהלימוד היחידי שלו במהלך היום זה המשנה ברורה לפי סדר 'הדף היומי בהלכה', ושם הוא לא יעשה מבחנים לא יהיה לו 'מחייב', ולא תהיה לו אינדיקציה לדעת אם הוא למד כראוי בחודש החולף.

"כמה שמחה ממלאת אותי כשאני משיב לכזאת פניה. אני שש ושמח לעזור לו, וכמובן מצאנו לו פתרון מצוין. אבל בעיקר שאבנו חיזוק מהפניה, וידענו שהמהפכה הזאת של 'הדף היומי בהלכה' לא עוצרת, היא ממשיכה וממשיכה, עד שבעזרת ה' תעמיק ותתרחב עד אין קץ".

ואז הוא שאל אותנו שאלה מאוד קשה... האם הספר הזה אכן נמצא בשימוש בבתי הכנסת? העובדה שהוא נמכר בכמויות גדולות עדיין לא מספיקה, הוא הסביר, המבחן שלנו הוא עד כמה משתמשים בספר...

"באותה הזדמנות ביקשתי ממישהו שייגש לבית הכנסת הסמוך ויביא את המשנה ברורה, שאז היה רק בכרך אחד כאמור. כשהוא הניח את הספר על השולחן אורו עיניו של הרב הופשטר, ואורו עיניו. הספר היה בלוי מרוב שימוש, כמו ספר שנמצא בשימוש כבר שנים ארוכות. היה ברור לנו שהוא עובר מיד ליד ואינו מוחזר לארון הספרים לפני שעיינו בו עשרות אנשים".

3. הרגע שבו נרשמו 30 הכוללים הראשונים לתוכנית 'דרשו' בכולל'

"התוכנית הזאת היתה הפרויקט הראשון ב'דרשו' שעליו הופקדתי באופן בלעדי. היתה עלי אחריות מאוד כבדה, וציפו ממני להביא לכך שבכל הכוללים החשובים ילמדו משנה ברורה על בסיס יומיומי, ויהיה מבחן במסגרת הכולל אחת לחודש. "היעד היה להשיג 30 כוללים שיצטרפו למהלך בחודש הראשון. הייתי בטוח שהמשימה תהיה קשה במיוחד, אבל בפועל הצלחנו לעשות את זה בלי יותר מדי מאמץ. ראשי הכוללים, בהם הכוללים הכי חשובים, פשוט ששו ושמחו על ההזדמנות והצטרפו למהלך בלי שום היסוס. זה היה רגע שמח במיוחד".

4. הסיום הגדול של המחזור הראשון

"אין ספק שאחד הרגעים ההיסטוריים ביותר ב'דרשו' היה אותו ערב שבו נערך הסיום הענק של המחזור הראשון של 'הדף היומי בהלכה'.

"כל עם ישראל חגג את האירוע. עשרת אלפים בני אדם הצטופפו בהיכלי 'יד אליהו' בתל אביב, ועוד אלפיים בבנייני האומה. היה עלינו לחץ כבד של אלפי פניות של אנשים שביקשו

על דא ועל הא

המנקה של בית המדרש ניגש לשני האברכים השקדנים והתחיל צועק עליהם בזעם: "זכי אינכם מתביישים לשבת וללמוד כאן ביום שישי כל היום ולא לעזור כלל בבית!?"

ואז חשף הגרב"צ פלמן זצ"ל: "מדי יום שישי אני משכים שעתיים קודם הזמן הקבוע, כדי לסייע בהכנות לשבת"

היה כל היום, ממש כך, מהשעה 8:30 בבוקר ועד שעה ורבע לפני כניסת השבת.

אבא זצ"ל היה אז אברך צעיר תקופה קצרה אחרי נישואיו, ורבי גדליה היה מבוגר ממנו בשנים עשרה שנה. אבא היה מספר בהתפעלות על כוח ההתמדה העצומה שלו, שלמד תמיד יומם

סיפר בנו של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, הג"ר שמעון פלמן שליט"א: אבא זצ"ל למד בחברותא עם הגאון רבי גדליה נדל זצ"ל הלכות טרפות ותערובות במשך כשנתיים, בשנים תשי"ח ותשי"ט. הם למדו בימי שישי בעזרת הנשים של כולל ברסלב, שהיה מקום שקט ושם יכלו לשבת וללמוד ברציפות וביישוב הדעת. הלימוד

לקיים מצוות תוכחה. ניגש אליהם והתחיל צועק בזעם: "וכי אינכם מתביישים לשבת וללמוד כאן ביום שישי כל היום ולא לעזור כלל בבית?! אני רואה אתכם כאן תמיד! וכי אין לכם בית?! וכי אינכם מבינים שצריך לסייע לאשה ולילדים להיכנס לשבת ברוגע וביישוב הדעת?!"

הם שמעו את תוכחתו, ומיד פנה רבי גדליה זצוק"ל לחברותא ואמר לו: "נו, הוא טוען טענה". כלומר, מה יש לך לענות על טענותיו? השיב לו הגאון הצעיר רבי בן ציון זצ"ל, איש המידות: "אכן, מאז שהתחלנו ללמוד בימי שישי אני משכים ביום שישי לפנות בוקר שעתיים לפני הזמן הקבוע, ובשעתיים הללו אני מסייע ומכיין את הדברים שיש בהם צורך לכבוד שבת..."

יש לציין, אומר לנו בנו של רבי בן ציון, שיבלחט"א, שבכל יום היה אבא קם לפנות בוקר ומעורר השחר בתלמודו, אבל בימי שישי הללו הוסיף להקדים ולהשכים כשעתיים נוספות...

(יתד נאמן פנחס תשע"ה)

ולילה בלא הפסק, וראה זאת באותם ימי שישי ברציפות הלימוד תורה לשמה, והיה רבי בן ציון מעיד בשם מרן החזו"א שהפליג בכוח הסברא שלו כחד מקמאי.

בימי שישי בעת לימודם היה נכנס המנקה שתפקידו לנקות את בית המדרש ואת עזרת הנשים לכבוד שבת. הם השתדלו לא להפריע לו והוא לא הפריע להם. המנקה לא היה בא בשעה קבועה, ברצותו מקדים וברצותו מאחר, לפעמים בבוקר ופעמים אחרי הצהרים סמוך יותר לכניסת שבת.

לאחר תקופה שבה הם למדו יחד, שם המנקה לב כי תמיד כאשר הוא מגיע, שני האברכים השקדנים הללו יושבים ולומדים. הוא התפלא מאוד, איך הם יכולים לעשות כדבר הזה, הרי יום שישי הוא היום שבבתי ישראל עסוקים וטרודים בטרדה של מצווה בהכנות לכבוד שבת וכו', וכיצד יכולים להיעלם להם שני האברכים הללו מביתם ולשבת ספונים בהיכל ד'.

השאלה הזו הטרדה אותו, עד שכעס עליהם וגם החליט

הסיפור היומי

באמצע השבוע נגש אלי ידיד והחל מגלגל עמי דברים בענייני שידוכים. "כדאי לך לברר על בחור פלוני", אמר, ולמרבה הפלא נקב בשמו של הבחור שסעד אצלי בשבת האחרונה...

גם בהסתר הפנים של דורנו, הקב"ה השאיר 'חלון' קטן שדרכו ניתן לראות השגחה פרטית בגלוי!

בשבת, בלא שידע מכך דבר. אמרתי לו: הבחור אכל אצלי בשבת האחרונה, והוא אכן עשה עלי רושם של בעל מדות, אך ברצוני גם לברר מעט יותר. השדכן נתן לי את שם של החברותא שלו כדי שאוכל לברר אצלו.

בדרך כלל יש לי מנין קבוע שבו אני מתפלל בימי שישי, באותו יום משום מה החלטתי להקדים קצת את תפילתי והלכתי להתפלל במנין אחר. הגעתי כרבע שעה לפני תחילת התפילה והתכוונתי לתחילת התפילה. בשולחן שלידי נעמד בחור שגם הוא התכוון לתפילה, הבטתי על תיק התפילין שלו וראיתי את שמו של החברותא של המיועד - עליו המליץ השדכן שאברר אצלו על הבחור.

שאלתי אותו: האם אתה מכיר את בחור פלוני, והוא סימן לי שאכן הוא מכירו, אך אינו רוצה לדבר לפני התפילה, ולאחר התפילה ידבר עמי. בסיום התפילה דברתי אתו כעשרים דקות, שמעתי מכלי ראשון שבחים רבים ונכרים דברי אמת, על התמדתו ועל עומק הבנתו ומעל לכל מידותיו המיוחדות מאד.

כשסיים לדבר עמי, אמר לי כבדרך אגב: "ממש מעניין, אני כבר לומד כאן בישיבה הסמוכה כשנתיים, ומעולם עוד לא יצאתי להתפלל תפילת שחרית מחוץ לישיבה, היום היה לי אונס גדול

ידוע בשם מרן החזו"א, שאפילו שבדורנו יש הסתר פנים גדול, בכל אופן הקב"ה השאיר חלון קטן דרכו אפשר יהיה לראות את ההשגחה פרטית בגלוי - בשידוכים!

סיפר לנו יהודי שזה עתה אירס את בתו ולא מפסיק להתרגש מהתגלות נפלאות דרכי ה', כי דברי החזו"א עלו ובאו באופן נדיר עם ההשגחה הפרטית של ניהול השידוך. ומעשה שהיה כך היה: "במשך השבוע אמר לי אחד מחברי הכולל כי הוא מתעתד לקיים 'קידוש' לרגל הולדת בתו בשבת בבית מדרש פלוני. בשבת לאחר תפילת שחרית הלכתי לשם עם בני, ואז התברר לנו שזו היתה טעות, ולא היה כל קידוש. כשחזרתי לביתי סיפר לי בני הבחור, כי הוא פגש שם בבית המדרש בחור, שהוא מכיר אותו קצת, והבחור סיפר לו שהצ'ולנט בישיבה נשרף ואין לו היכן לאכול. אמרתי לבני: למה לא אמרת לו שיבא אלינו הביתה, לך תקרא לו שיאכל עמנו את סעודת השבת. הוא אכן בא לביתנו, וראיתי שהבחור, שהכרתיו כילד - גדיים נעשו תיישים - הוא בעל מדות והליכות דרך ארץ.

באמצע השבוע נגש אלי ידיד והחל מגלגל עמי דברים אודות בתי שזה כבר זמן שומעת 'שידוכים': כדאי לך לברר על בחור פלוני, אמר, תוך כדי שהוא נוקב בשם הבחור שאכל אצלי

החברותא שיגיע עד אלי, שאוכל לברר עליו בנחת. לא שהייתה לי בעיה ללכת לישיבה ולברר עליו, אבל הרגשתי ממש קירבת אלוקים, שהקב"ה זימן לי את הכל לידי, כדי שאראה בחוש שבשידוכים אין הסתרה ויש גילוי אלוקות.

(משנתה של תורה פנחס תשע"ז, באדיבות מערכת 'ווי העמודים')

שלא יכולתי להתפלל בישיבה והייתי צריך להקדים את תפילתי, ופעם הראשונה שהתפללתי מחוץ לישיבה".

ראיתי ממש יד ה' מכוונת. אנחנו כבר זמן רב מחכים לשידוך עבור בתי, והנה ברגע הנכון [שדרך אגב, הבחור התחיל לטעום שידוכים רק באותו שבוע], הקב"ה זימן לי את הבחור לסעודת שבת, שאוכל להתרשם ממנו באופן אישי, וגם סידר לי את

פרשת השבוע

**אירע לא פעם שהביאו לאדמו"ר רבי משה מרדכי
מלעלוב זי"ע חפצים מירושת זקנו, אך הוא לא אבה
לקבלם בשום אופן, ותמיד היה פוטר את מי שהביא
לו את החפץ, בשאלה: "מהיכן יש לך את זה?"**

**שיחה מיוחדת עם הגה"ח רבי מרדכי גלבשטיין, נאמן ביתם של אדמו"רי לעלוב
זיע"א ויבלחט"א, על זהירותם בענייני ירושה והלכותיה**

שום שאלה של גזל חלילה וחס".

ממשיך הרב גלבשטיין ומספר: "סיפורים מעין אלו ראיתי גם אצל בנו, הרבי זצ"ל רבי שמעון נתן נטע מלעלוב, שהיה נזהר מאוד בירושה שהותר אחריו אביו, שלא ליהנות משום דבר שלא התחלק כראוי בין כל האחים.

"זכור לי היטב שבתקופה הראשונה לאחר פטירת אביו, קרה כמה פעמים שהרבי זצ"ל היה צריך יין או מיץ ענבים לקידוש ולהבדלה, ובבית היה בקבוק מיץ ענבים ביתי שלא היו עליו תגיות. הגבאים הציעו לרבי להשתמש בו, אבל פעם אחר פעם הוא מיאן להשתמש בבקבוק הזה, והיה מתאמץ למצוא בקבוק אחר.

"הסובבים את הרבי חשבו שאולי הוא לא רוצה להשתמש בבקבוק הזה כי אין עליו תגיות, והוא חושש לעניין של הכשרות. אמרו לו שאין מקום לחשש כי מדובר ביין שנרכש מיהודי תלמיד חכם מופלג שמכין את היינות בהקפדה יתירה על ההלכה, אבל הרבי השיב במתק לשונו: "הבקבוק הזה הוא ירושה, הוא שייך לכל האחים. איך אני יכול להשתמש בו בלי לקבל את רשותם?...".

"בשנים הראשונות התגורר הרבי זיע"א בבית אביו, ולפני פסח היה צורך להשתמש בכלי פסח שהותר אחריו אביו. הרבי כתב מכתב לכל אחיו, בו הודיע להם שיש בידי את הכלים של האבא זצ"ל, וביקש מהם שיאילו לבוא ולקחת כל אחד כפי חלקו המגיע לו, או שידיעו לו שהם מוחלים לו בלב שלם על חלקם, כדי שהוא יוכל להשתמש בהם בפסח ללא חשש.

"מקרה דומה אירע לפני סוכות, כשבבית האבא נשאר סכך לסוכה, והרבי דאג לפני סוכות לשלם לכל אחד מהאחים על הסכך סכום ששיער לפי שוויו ושחילק אותו בין כל האחים, כדי שלא יהיה בירושה חשש קל שבקלים, למרות שהיה זה סכך ישן שערכו לא היה רב".

כִּן בְּנוֹת צִלְפָּחַד דְּבָרְתָּ, נָתַן תְּתֵן לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבֵיהֶם (במדבר כז, ז)

כשנפטר כ"ק מרן אדמו"ר רבי דוד צבי שלמה מלעלוב זיע"א, בה' אלול תרע"ח, נותרו חפצי הקודש אשר שימשו אותו ללא השגחה מספקת. בנו ממשיך דרכו, הרה"ק רבי שמעון נתן נטע מלעלוב זיע"א, שהיה באותן שנים בפולין, ואילו בירושלים שהו באותה עת שני בניו ובתו האחת של רבי שמעון, שהיו צעירים לימים ולא יכלו לשמור על הירושה כראוי.

לא עברו ימים מרובים ומכל חפצי הקודש לא נותר שריד ופליט, והירושה כולה נלקחה בידי אנשים שביקשו לשמר לעצמם את חפציו של אותו צדיק.

כשנתיים מאוחר יותר שיגר רבי שמעון נתן נטע מכתב לדודו רבי אלתר מסוסנוביץ זיע"א, בו הוא מתנה בפניו את צערו על כך שמכל חפצי אביו לא נותר לו דבר, אבל הוא מוסיף שזה עתה הוא פגש את בנו הבחור הרה"ק רבי משה מרדכי זיע"א, שהתחנך על ברכי אביו הגדול: "כשראיתי את ה'ירושה' שהותר לי, את בני היקר", כתב רבי שמעון לדודו, "נחה דעתי".

"על המכתב הזה שמעתי מפי החסיד הישיש הרה"ח רבי שמאול אהרן וובר", מספר הרב גלבשטיין, "הוא ראה בעצמו את המכתב".

שנים רבות לאחר מכן, אירע לא פעם שהביאו לנכד רבי משה מרדכי חפצים מירושת זקנו, אך הוא לא אבה לקבלם בשום אופן, ותמיד היה פוטר את מי שהביא לו את החפץ בשאלה: "מהיכן יש לך את זה".

"הרבי היה חושש לקבל את חפצי הירושה כי היו להם עוד יורשים מלבדו, ועל כן העדיף להתרחק מכל חפץ שהיה עליו שאלה של בעלות, ושלא היה ברור לו במאת האחוזים שאין עליו

הם גרים באחת הארצות הרחוקות ונרדפים שם על ידי שלטונות המס כבר 15 שנים, מה יעשו? - מרן הגר"ח שליט"א השיב: "שהבעל ילמד מסכת עירובין"

איך מועילה מסכת עירובין להינצל ממס הכנסה?

המס. אמנם סיפרתי לו, שבד"כ לאחר הסדר כזה שולחים מס הכנסה את החשבון המדויק של מה שחייבים להם בתוך שלושים יום מחתימת ההסכם, ואולם עתה כבר עברו למעלה משישים יום ועדיין לא קיבלו דבר ממס הכנסה. ומכיוון שמבחינת החוק שם זו אחריותם לוודא שקיבלו את המסמכים, יעץ להם רואה החשבון שלהם שיפנו למס הכנסה ושאלו מאיתם מהו סך החוב שלהם, משום שאם הם יחכו עוד ועוד ובסוף יקבלו את חובם ממס הכנסה, זה יכלול גם ריביות שצברו. מאידך, הם מקווים ומתפללים שאולי התיק שלהם במס הכנסה הלך לאיבוד ואולי לא יצרו איתם קשר שוב, וזאת מכיוון שבד"כ מס הכנסה שולחים את החיוב בתוך 30 יום מחתימת ההסכם, וכבר עבר זמן כפול מזה כעת. וא"כ כעת הם שואלים למרן שליט"א, האם יפנו למס הכנסה, או שאמרינן בכי האי גוונא שב ואל תעשה עדיף? ואמר הרב שליט"א: שיתפללו, ועדיף שלא יתקשרו לרשויות המס לברר.

(מתוך הספר 'פותח את ידך' להר"ר אהרן פסין שליט"א, הובא ב'דברי שיח' פנחס תשע"ז)

שאלתי למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א: בעל ואשה גומלי חסדים הגרים באחת הארצות הרחוקות ונרדפים שם על ידי שלטונות המס כבר 15 שנים, והדבר גורם להם הרבה עוגמת נפש, חששות ופחדים, ור"ל זה גם גורם לחילול השם. ומבקשים לדעת מה יקבלו על עצמם להצלחה ולביטול הרדיפה הנוראה הזו? הרב שליט"א בירך את המשפחה, ובתחילה אמר שיעלו לארץ ישראל, וכששאלתי מה יקבלו עליהם עתה (כי כעת קשה להם לעלות לא"י), אמר הרב: שהבעל ילמד מסכת עירובין. כשסיפרתי למשפחה מה אמר הרב, הביעו את פליאתם ושאלו לפרש סגולה זו. ואמרתי שאולי י"ל בטעמו של מרן שליט"א, שבעירובין לומדים על רשויות, ולימוד מסכת זו אם כן, הוא סגולה שלא יתערבו הרשויות, היינו, שרשויות המס לא ינסו לטמון ידם ברשות לא להם ולקחת לרשותם מה ששייך לרשות אחרת. ושאלתי למרן שליט"א האם אכן זה היה טעמו, וכתב לי הרב שליט"א: "נכון".

לאחר כמה חודשים סיפרתי למרן שליט"א שברכתו הועילה, שהיתה סיעתא דשמיא והגיעו סוף סוף להסדר עם שלטונות

השו"ת היומי

החרמתי מתלמיד חפץ ששיחק בו באמצע השיעור, וכעת בסוף השנה אני רוצה להחזיר לו חדש - האם מותר?

משתמש בזה ואחר כך מחזיר אותו חפץ, אין בזה איסור אפי' אם מחיר החפץ נתייקר. ד. ואם מצד כללי בית הספר אין מחזירים כלל את החפצים שלוקחים, והוא נוהג לפנים משורת הדין ומחזיר את החפצים, מותר לו להחזיר אפי' חפצים חדשים.

סברת הדברים: אם אינו משתמש בזה, לא נקרא הלוואה אלא פקדון, ואין בזה איסור רבית, ומותר אם כן להחזיר אפי' חפץ חדש. אולם אם דרכו להשתמש בחפצים שלוקח, ובסוף שנה מחזיר חפצים חדשים הרי זו הלוואה רגילה, וכל תוספת

שאלה: הרבה פעמים קורה שאני מוכרח לקחת מתלמידים חפצים שמשחקים בזה בשעת השיעור וכדו', ודרכי בסוף השנה להחזירם לתלמידים. והנה עכשיו נאבדו לי כמה חפצים, ורוצה אני להחזיר להם חפץ חדש, האם יש בזה איסור רבית, בזה שאני מחזיר חפץ השוה יותר מהישן שנלקח מהם?

תשובה: יש בזה כמה אופנים: א. אם לא השתמש בחפצים, מותר להחזיר חדש. ב. אבל אם דרכו להשתמש בחפץ, ובסוף שנה קונה חפצים חדשים, אסור להחזיר חפצים חדשים. ג. אם

כלל את החפצים שלוקח מהתלמידים, אם כן אפילו באופן שהוא נוהג לפנים משורת הדין ומחזיר את החפצים מותר לו להחזיר חפצים חדשים, כיון שאינו מחוייב להחזיר מה שלוקח, אין כאן הלוואה, אלא מה שמחזיר הוא מתנה בעלמא ומותר לו לתת כמה שרוצה.

(הגאון רבי פנחס וינד שליט"א, גיליון 'ריבית הלכה למעשה' פנחס תשע"ח)

אסורה, ואם החפץ החדש שווה יותר מהחפץ הישן יש בזה איסור. ואם הוא משתמשת בחפצים עצמם ומחזיר אחר כך אותם חפצים, וכגון בדברים שאינם אוזלים כשמשתמשים בהם, אין זה הלוואה אלא שאלה, ובשאלה מותר להחזיר יותר, ועל כן אפילו אם נתייקר החפץ בינתיים מותר לו להחזיר ואין בזה חשש רבית. אולם אם מצד תקנון בית הספר אין המורה צריך להחזיר

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

* עיר עגולה - 'מרבעים' אותה, דהיינו, שקובעים ריבוע מדומה שכאילו מקיף את העיר, וצלעותיו כקוטר העיגול; ומודדים אלפיים אמה ל'תחומין' מכל צד של הריבוע המדומה.
* עיר העשויה כצורת קשת - אם אורך הקו שבין שני קצוות הקשת, המכונה 'מיתר הקשת', הוא פחות מארבעת אלפים אמה, נחשב כל חלל הקשת כאילו הוא מלא בבתים. ולדעת הרמ"א, אם המרחק בין ראש הקימור של הקשת לבין 'מיתר הקשת' אינו עולה על אלפיים אמה - נחשב חלל הקשת כחלק מהעיר גם כשהמרחק שבין צידי הקשת הוא יותר מארבעת אלפים אמה.

אתמול למדנו

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להכניס חפצים בשבת מחדר המדרגות לדירת המגורים?

ולחילופין, ניתן לעשות עירוב חצרות המשותף לכל דיירי הבנינים הפתוחים לחצר.

וכן ניתן לעשות עירוב חצרות לשתי חצרות משותפות, הסמוכות זו לזו, ואשר יש ביניהן פתח או חלון, שדרכו ניתן להעביר חפצים מזו לזו; או ששתיהן פתוחות לחצר שלישית המשתפת בעירוב החצרות, ואשר דרכה ניתן להעביר חפצים מזו לזו.

[שו"ע ששה, ת, ומשנ"ב לח-מ; אך ראה ביאורים ומוספים דרשו שסו, 8, ונתיבות שבת כו, הע' יא]

חצר משותפת, אסור לטלטל חפצים מהבתים לתוכה, ולהיפך, וכן מבית לבית, עד שיעשו כל דיירי החצר 'עירוב חצרות'. וכן בנין מגורים שמתגוררים בו מספר דיירים - חדר המדרגות נחשב כחצר משותפת, ואם לא עשו בו עירוב חצרות, אסור לטלטל מהדירות לתוכו, ולהיפך, וכן מדירה לדירה.

ובבנין מגורים הפתוח לחצר המשותפת למספר בנינים - ניתן לעשות עירוב חצרות נפרד לבנין, על מנת להתיר את הטלטול מהדירות לחדר המדרגות, ומדירה לדירה, אך לא מהבנין לחצר;

מהו 'עיבורה של עיר'?

מכונה 'עיבורה של עיר'; ומקצה ה'עיבור' והלאה, מודדים אלפיים אמה. והמשנה ברורה כתב כי "הנוהג להקל אין למחות בידו"; אבל החזון איש כתב שמנהג בני אשכנז להקל.

ונחלקו הפוסקים בנוגע לעיר שאינה מוקפת בחומה, מה נחשב לקצה העיר לענין מדידת התחום או עיבורה של עיר - האם קצה הבתים, או קצה החצרות המקיפות את הבתים.

[שו"ע שצח, ה, משנ"ב כא-כב, וביה"ל ד"ה וכן; ביאורים ומוספים דרשו, 18, 38 ו-64]

כפי שלמדנו, את 'תחום' אלפיים אמה מודדים מקצה העיר, דהיינו, שגם אם העיר גדולה מאוד, מותר ללכת מקצה אחד שלה לקצה השני, ואלפיים אמה נוספים מעבר לה. ומדידת התחום מחוץ לעיר - לדעת השולחן ערוך, מתחילה מקצה העיר, וכן נוטה דעת הגר"א.

אולם, לדעת הרמ"א, מוסיפים לעיר מכל עבריה שבעים אמה ושני שלישי האמה (כ-30-40 מטר, לשיטות השונות), והוספה זו

בית בודד הניצב מחוץ לעיר - באיזה מקרה נחשב כחלק מהעיר לענין 'תחומין'?

ונחלקו ראשונים, אם די בכך שקצה הבית נמצא בגבול עיבורה של העיר, או שצריך שחלק מהבית יהיה בתוך עיבורה של העיר. ואם יש בית נוסף שהמרחק בינו ובין הבית הראשון הוא כמרחק הנ"ל - אף בית זה מצטרף לעיר, וכן אם יש בית שלישי שהמרחק בינו ובין השני הוא כמרחק הנ"ל - הריהו מצטרף לעיר, וכן הלאה.

[שו"ע שצח, ה-ו, ומשנ"ב כ רכד; ביאורים ומוספים דרשו, 29, 30 ו-37]

בהמשך לאמור: עיר שבסמוך לה ניצב בית אשר המרחק בינו ובין בתי העיר אינו עולה על שבעים אמה ושני שלישי האמה, כמידת 'עיבורה של עיר' (ראה לעיל) - הריהו נחשב לחלק מהעיר, ומודדים את 'תחום' העיר מבית זה והלאה.

וכן בעיר שצלעותיה אינן שוות, קובעים את הריבוע המדומה של התחום (ראה תקציר לאתמול) על פי בית זה.

בית בודד המצטרף לעיר - האם מוסיף לעיר 'עיבור' נוסף?

חלוקות, ולדעתם ההלכה כדעת המחמירים. ויש אומרים שאלו אינן דעות חלוקות, אלא, דברי המחמירים אמורים בבית שבעבר היה ראוי לדירה וכיום אינו ראוי, שהוא אכן אינו מקבל עיבור נוסף למרות שהוא עצמו נחשב כחלק מהעיר; ואילו דברי הרמ"א אמורים בבית שגם כיום ראוי לדירה.

[משנ"ב כד, וביה"ל ד"ה וכן; ביאורים ומוספים דרשו, 32 ו-35]

בהמשך לאמור: בהתאם לדעתו הנ"ל, שלכל עיר מוסיפים 'עיבור', כתב הרמ"א, שבית המצטרף לעיר על ידי שהמרחק בינו ובינה אינו עולה על מידת 'עיבורה של עיר', כנ"ל - נחשב כקצה העיר, והעיר מקבלת עיבור נוסף, ומקצה עיבור זה מודדים את ה'תחום'. ויש שכתבו שבית זה אינו מקבל עיבור נוסף.

ונחלקו הפוסקים בביאור הדברים: יש אומרים שאלו הן דעות

י"ג בתמוז | רבי משה ב"ר נפתלי הירש (סופר) רבקה"ש זצ"ל, מוילנא, בעל באר הגולה, כללי הוראה ועוד

יארצייט:

תל"ב: רבי משה ב"ר נפתלי הירש (סופר) רבקה"ש זצ"ל, מוילנא, בעל באר הגולה, כללי הוראה ועוד.
תקל"ה: רבי אריה לייב ב"ר מרדכי הלוי אפשטיין זצ"ל, אב"ד קניגסברג ועוד, בעל הפרדס, אור השנים ועוד.
תקע"ב: רבי יעקב ב"ר אברהם פיתוסי זצ"ל, מתונים, בעל ברית יעקב, מראה האופנים, ירך יעקב ועוד.
תקפ"פ: רבי מרדכי ב"ר יחיאל מיכל (מזלוטשוב) זצ"ל, האדמו"ר מקרמניץ.
תקפ"ד: רבי דוד שיף זצ"ל, מקריפטש.
תש"י: רבי דוד ב"ר מנחם נחום טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מרחמסטריווקא.
תשס"א: רבי שלום צבי ב"ר בן ציון הכהן שפירא זצ"ל, בעל המאור שבתורה, משגי' בישי' אור התורה ב"ב.
תשע"ג: רבי יששכר דב ב"ר יהודה זונדל הגר זצ"ל, מסאווראן.

הרה"ק רבי ברוך מקאסוב זי"ע היה אומר: יהודי המקבל את היסורין הבאים אליו באהבה, אזי היסורין מנשקים את המזוזה (של ביתו) - ומסתלקים משם.

(נזר החיים עמ' קעו)

אם ח"ו באו עלינו יסורים, נשתדל לקבל את הנהגת השי"ת עמנו באהבה, ובכך נזכה שיסתלקו היסורים מעימנו.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מעשה באשה ששמעה נערות מדברות בגנות אחת מחברותיהן שהתארכה. פנתה אליהן ואמרה: "אני מודה לכן על הדברים, החתן הוא בני ואני הולכת לשכנע אותו לעזוב את השידוך"...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

ללמד זכות: אם בא אחד להתלונן על מה שפלוגי עשה נגדו, והוא מכיר במספר שאם יאזין לו יוכל להרגיעו וכך הוא לא ימשיך לספר זאת, מותר לו לשמוע, וכמובן, לא להאמין אלא רק לחוש. בביאורים ומוספים מביאים, כי גם אם על ידי הקשבתו יצליח להרגיעו רק במקצת, וכגון שחשב לפרסם זאת ברבים, ועכשיו אחרי ששמע אותו, לא יפרסם ברבים אלא רק לכמה מחבריו, כתב הגר"ש דבליצקי (קב ונקי תשס"ו) שדברי ה'חפץ חיים' נאמרו גם באופנים אלו כיון שסוף סוף יש תועלת בכך.

דוגמה מעניינת לשמיעת לשון הרע עם תועלת מהסוג האמור, מביאים בביאורים ומוספים בשם הגר"י זילברשטיין (חשוקי חמד בכורות כא, ב), שסיפר מעשה שהיה באשה שישבה באוטובוס ושמעה שתי בנות המדברות לשון הרע על אחת מחברותיהן שהתארכה אמש, ודיברו כמה מסכן הוא החתן שהתארכה איתה וכו'. פנתה אליהן האשה ואמרה: "אני מאד מודה לכן על הדברים, החתן הוא בני, ואני הולכת לספר לו את הדברים, ואשכנע אותו לעזוב את השידוך"..." הבנות נבהלו מתוצאת דיבורם ופרצו בבכי מר, וניסו לומר עד כמה הגזימו ושאינן אמת בדבריהם. ואז אמרה להן: "דעו לכן שהחתן אינו בני, וכל כונתי היתה ללמדכן עד כמה חמור איסור לשון הרע ועד כמה יכול הוא להזיק". והביא שם, שכיון ששמעה האשה את הדברים בשביל שתוכל אח"כ להוכיח את הבנות, היה מותר לה להמשיך ולשמוע, וכן לא היתה צריכה להפסיקם קודם.

בסעיפים הנלמדים היום נותן ה'חפץ חיים' מעין מדריך מעשי כיצד להינצל משמיעת וקבלת לשון הרע: אם בא אליו אדם ורוצה לספר לו על חברו, ישאלנו תחילה: האם הענין הזה יהיה נוגע לי על להבא? או שאוכל לתקן הדבר בתוכחה וכדומה? אם התשובה חיובית, מותר לו לשמוע, אך לא להאמין אלא רק לחוש. אולם אם הוא מבין מתשובתו של הלה כי לא תהיה לו כל תועלת מהשמיעה, או שהוא מבין כי אין בסיפוריו אמת והם רק דברי חירופין וגידופין בעלמא, אסור לו אפילו לשמוע.

מוסיף ה'חפץ חיים', כי לפעמים אפילו מצוה לשמוע, וכגון, שעל ידי שישמע את הענין בשלמות יוכל להראות למספר והשומעים שהמעשה לא היה כך, וכיוצא בזה שאר ענייני זכות. בהגה"ה כותב ה'חפץ חיים' עוד, כי ענין זה הוא עצה למי שנכשל באיסור שמיעת לשון הרע, שמיד יחפש עליו בכל כחותיו זכות בפני המספר, וישתדל להוציא מה שיש בלבו עליו, ועל ידי זה יתקן את האיסור למפרע. [כלומר, את איסור שמיעת לשון הרע, שהרי הוברר למפרע שעל ידי ששמע הוציא מלבו של המספר את הגנות ומונע ממנו להמשיך ולהיכשל]. אמנם, אם הוא מכיר את רוע טבעו של המספר, שכל מה שיכריעהו לכף זכות הוא יגנהו יותר, בוודאי עדיף שישתוק, ורק אחרי שהמספר ילך מצוה שיסביר לפני שאר השומעים את כל הענין לזכות וישתדל להוציא מלבם הגנות.

ואופן נוסף שבו מותר לשמוע לשון הרע, ואפילו אם לא יוכל